Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Joxe Luix Arzallus Lizarralde

Errenteria, Gipuzkoa (1929)

Aurkibidea

Biografia

Errenteria-Oreretako Zamalbide auzoan dagoen Bordondo baserrian jaio zen. Aita Albizturkoa zuen eta ama berriz Igeldokoa. Bost anaietan zaharrena izan da Joxe Luix. Aitak baserrian egiten zuen lan, tarteka Pasaiako portuan deskargan ere aritzen zen. Baserriko lanetan aritu da beti, zazpi urtetarako behiak jezten zituen, gero amak kalera jaitsi eta etxez etxe saltzen zuen esnea. Baserrian aritzearekin batera kanpoan ere lan egin izan du. Errenteria-Oreretako Pekin izeneko fabrikan aritu zen hiru urtez. Baina urte gehien Pasaiako portuan egin ditu, karga-deskarga lanetan, 58 urterekin jubilatu zen arte. Juana Mitxelena Oiartzuarrarekin ezkondu zen eta zaharrena zenez, baserrietako legeari jarraituz, zaharrena izaki, berak zuen maiorazkoa eta baserrian jarri ziren bizitzen. Geroztik han bizi izan dira beti.

Zintak

ERR-018

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Zabala, Edurne
- **Data**: 2010-04-12
- **Iraupena**: 102 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Etxeberria, Idoia

Pasarteak

1. Kalera esnea partitzera; astotokiak

- **Erref**: ERR-018/002
- **Iraupena**: 0:03:31. **Hasi**: 00:00:49. **Bukatu**: 00:04:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Baserritik ateratzen zuten bizimodua. 4-5 behi zituzten. Ama esnea saltzera joaten zen Errenteriara. 5 senidetan zaharrena zen. Astoarekin joaten ziren kalera lehenengo, eta gero karroarekin. Astotokiak zeuden, eta ordaindu egiten zuten astoa han uzteagatik. Astotokiak non zeuden.

2. Astoarekin kalera

- **Erref**: ERR-018/003
- **Iraupena**: 0:01:43. **Hasi**: 00:04:20. **Bukatu**: 00:06:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Santxoenea kaleko astotokia. Baserri askotakoak joaten ziren astoarekin kalera. Zazpi urterako behiak jezten ibiltzen zen.

3. Eskolara Tolareberrira

- **Erref**: ERR-018/004
- **Iraupena**: 0:01:51. **Hasi**: 00:06:03. **Bukatu**: 00:07:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Tolareberrira joaten zen eskolara. Uda partean itulean ibili beharra zuen. Gloria zen maistra. Don Pedro maisua famatua zen, baina bera ez zen harekin ibili. Gogorra ei zen. Makilarekin jotzen zituen ikasleak. Neskak eta mutilak aparte zeuden gelan.

4. Euskara debekatua eskolan

- **Erref**: ERR-018/005
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 00:07:54. **Bukatu**: 00:08:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Euskaraz sumatuz gero, txartela ematen zieten. Debekatuta zuten euskaraz hitz egitea. Gurasoek ez zekiten erdaraz.

5. Eskola eta baserria uztartu behar

- **Erref**: ERR-018/006
- **Iraupena**: 0:01:54. **Hasi**: 00:08:58. **Bukatu**: 00:10:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Baserria » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Eskolan zer ikasi zuen. Azkarra zela esaten zioten. Eskolara joan aurretik eta ondoren baserriko lanetan aritzen zen. Bazkaltzeko etxera joaten zen.

6. Umetako jolasak

- **Erref**: ERR-018/007
- **Iraupena**: 0:00:56. **Hasi**: 00:10:52. **Bukatu**: 00:11:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Umetako jolasak: kaniketan, marru-marruketan... Baloirik ez zuten, pilota bai.

7. Txoritan, mutikotan

- **Erref**: ERR-018/009
- **Iraupena**: 0:02:59. **Hasi**: 00:11:52. **Bukatu**: 00:14:51
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:
Txoritan ibiltzen ziren neguan, elurra egiten zuenean. Tranpa jartzen zieten txoriei. Tiragomarekin ere ibiltzen ziren. Eskopetarik ez zuten. Orduko txoriak aipatzen ditu. Jan egiten zituzten harrapatutako txoriak.

8. Urik ez zuten etxean

- **Erref**: ERR-018/010
- **Iraupena**: 0:01:28. **Hasi**: 00:14:51. **Bukatu**: 00:16:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:
Errekan amorrainak zeuden. Urik ez zuten eta errekan garbitzen zituzten arropak. Ur bila astoarekin joaten ziren. Argindarra bazuten. Ez zuen arrantzarako afiziorik.

9. Soldaduskan bi urte, baldintza eskasetan

- **Erref**: ERR-018/012
- **Iraupena**: 0:05:20. **Hasi**: 00:16:35. **Bukatu**: 00:21:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak
- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:
Bideak txarrak ziren. Oinez ibiltzen ziren. Portura ere oinez joaten zen hasieran, gero bizikletan eta motoan hurrengo. 22 urterekin hasi zen portuan lanean. Soldadutzan bi urte egin zituen; boluntario, meatzeetan lanean. Lastozko teilatua zuen etxe batean egon zen, komunik gabe. Ahuntza jan zuten, beraiek hilda.

10. Soldaduskako kontuak II

- **Erref**: ERR-018/014
- **Iraupena**: 0:00:56. **Hasi**: 00:22:08. **Bukatu**: 00:23:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:
Soldadu egon zen tokiko baldintzak. Bi kide hantxe ezkondu ziren, eta bertan geratu.

11. Pekinen lanean, soldadu joan aurretik

- **Erref**: ERR-018/015
- **Iraupena**: 0:03:29. **Hasi**: 00:23:04. **Bukatu**: 00:26:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza
- Ekonomia eta industria » Lantegiak » Gipuzkoako lantegiak

Laburpena:
Portuan hasi zen lanean, 22 urterekin. Pekinen egon zen lanean hiru urtez, soldadu joan aurretik. Zergatik ez zen bueltatu esplikatzen du. Puntapasak egiten zituen, makinan.

12. Portuko lanetan, karabineroen zaintzapean

- **Erref**: ERR-018/016
- **Iraupena**: 0:04:32. **Hasi**: 00:26:33. **Bukatu**: 00:31:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:
Portuko lanak. Karga-deskargan ibiltzen zen. Ontzietako bodegak handiak ziren. Platanoa, egurra, ikatza... denetik iristen zen portura. Karabineroek kontrola egiten zuten; behin txapelean gorde zuten kafea, eta baita harrapatu ere.

13. Kontrabandoko tabakoa

- **Erref**: ERR-018/017
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:31:05. **Bukatu**: 00:32:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:
Estraperloko tabakoa ekartzen zuten Kanariar uharteetatik. Karabineroak erosi egiten zituzten.

14. Bazkaria etxetik, eta tabernan berotu

- **Erref**: ERR-018/018
- **Iraupena**: 0:02:01. **Hasi**: 00:32:05. **Bukatu**: 00:34:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Astero kobratzen zuten, larunbatero. Portuan ondo kobratzen zuten, lantegietan baino gehixeago. Ordutegia. Janaria etxetik eramaten zuten, eta tabernan berotzen zieten. Batzuek hotza ere jaten zuten, tabernan gasturik ez egiteagatik.

15. Orduko garraioak

- **Erref**: ERR-018/019
- **Iraupena**: 0:00:37. **Hasi**: 00:34:06. **Bukatu**: 00:34:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak

Laburpena:
Auto gutxi zebilen. Trena beti ezagutu du. Errenterian tranbia ere bazebilen, Donostiarako.

16. Portuan eta baserrian lanean

- **Erref**: ERR-018/020
- **Iraupena**: 0:01:13. **Hasi**: 00:34:43. **Bukatu**: 00:35:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Baserrian ere beti zen lana, eta portuan ez zegoenean lagundu egiten zuen. Belarra segaz ebakitzen zuten. Baratzea eta soroa. Babarruna zen eguneroko otordua.

17. Txikierdin, bolatokian; emaztea ere bertan ezagutu

- **Erref**: ERR-018/022
- **Iraupena**: 0:04:03. **Hasi**: 00:36:17. **Bukatu**: 00:40:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Taberna giroa » Jokoak

Laburpena:
Txikierdira joaten ziren erromeriara. Ez zen dantzan ibiltzen, baina bolatokian bai. Bolotan galtzen zuenak erronda ordaintzen zuen. Orduko sagardotegiak. Mezetara jaisten ziren Errenteriara, baina parrandara ez. Erosketak amak egiten zituen. Txikierdin ezagutu zeun emaztea; zintzo ibiltzen ziren nobio garaian.

18. Dantza lotua bekatu

- **Erref**: ERR-018/023
- **Iraupena**: 0:01:22. **Hasi**: 00:40:20. **Bukatu**: 00:41:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Dantza lotuan ibiliz gero, kongregaziotik botatzen zituzten. Dena bekatu zen. Orain, berriz, apaizak berak ematen du musu.

19. Ezkondu zirenekoa

- **Erref**: ERR-018/024
- **Iraupena**: 0:04:19. **Hasi**: 00:41:42. **Bukatu**: 00:46:01
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
Lau urte egin zituzten nobiotan, eta Oiartzunen ezkondu ziren. Arzakenean elkartu ziren senideak eta izeba-osabak. Dirurik ez zuen ezkondu zenean, etxean entregatzen zuen eta. Ezkontza bidaia.

20. Baserriko maiorazgoa

- **Erref**: ERR-018/027
- **Iraupena**: 0:01:58. **Hasi**: 00:47:15. **Bukatu**: 00:49:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Zaharrena etxerako izaten zen, maiorazgoa, eta bera baserrira ezkondu zen. Gurasoekin erdibana egiten zituzten diru kontuak. Portuan lanean jarraitu zuen, erretiroa hartu arte. Baserriko lanekin ere jarraitu zuen.

21. Esnea saltzen jarraitu zuten

- **Erref**: ERR-018/029
- **Iraupena**: 0:02:13. **Hasi**: 00:49:18. **Bukatu**: 00:51:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Esnea saltzen jarraitu zuten. Orain bi egunetik behin joaten zaizkie esne bila. Kalera joaten ziren lehen. Ama lehenengo eta emaztea gero. Kamioia esne bila joateko, esne litro dezente izan behar ziren.

22. Esnea saltzen jarraitu zuten II

- **Erref**: ERR-018/031
- **Iraupena**: 0:01:31. **Hasi**: 00:51:42. **Bukatu**: 00:53:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Nolatan utzi zioten esnea kalera eramateari. Semeak esne behiekin jarraitu du. Esne gutxi zutenek beraiek eramaten zuten esnea.

23. Ganadu lanak

- **Erref**: ERR-018/040
- **Iraupena**: 0:01:56. **Hasi**: 00:59:36. **Bukatu**: 01:01:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Ganaduari pentsua baino artoa eta babarruna ematen zioten, baita belarra

ere. Erremolatxa eta arbia ere bai. Higitaiarekin txikitzen zuten. Garoa biltzen zuten basoan.

24. Sagardoa egiten, tolarean

- **Erref**: ERR-018/041
- **Iraupena**: 0:02:50. **Hasi**: 01:01:32. **Bukatu**: 01:04:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:
Sagardoa egiten zuten urtero. Tolarea zuten. Eskuz egiten zen dena. Etxeko sagar motak. Sagardogintza. Otordu denak sagrdoarekin egiten zituzten lehen, baita gosaria ere. Orduko gosaria.

25. Apaizari berorika

- **Erref**: ERR-018/045
- **Iraupena**: 0:01:17. **Hasi**: 01:07:09. **Bukatu**: 01:08:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Berorika
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Ohiturak. Errespetua zitzaien gurasoei eta apaizei. Parean pasatzean txapela eransten zuten eta berorika hitz egiten zieten. Hika hitz egiten du semeekin eta anaiekin.

26. Auzoko jaiak eta bertsolariak

- **Erref**: ERR-018/047
- **Iraupena**: 0:02:36. **Hasi**: 01:08:35. **Bukatu**: 01:11:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak
- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:
San Isidrotan izaten dira auzoko jaiak. Lehen Asentziotan izaten ziren. Idi dema izaten zen. Lasarte, Lizaso, Gorrotxategi, Joxe Agirre... bertsolariak joaten ziren. Uztapidezalea zen.

27. Gaubeilak eta hiletak

- **Erref**: ERR-018/051
- **Iraupena**: 0:02:02. **Hasi**: 01:12:39. **Bukatu**: 01:14:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:
Gaubeila egiten zen baserriren batean norbait hiltzean. Ogia eta gazta ematen zieten. Abixua baserriz baserri ematen zuten. Goizez izaten ziren hilera elizkizunak. Hamaiketakoa ematen zuten gero.

28. Hileta egunean, hamaiketakoa

- **Erref**: ERR-018/053
- **Iraupena**: 0:01:58. **Hasi**: 01:15:07. **Bukatu**: 01:17:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:
Sindicato tabernan ematen zuten hamaiketakoa, hileta zegoenean. Zer jaten zuten. Batzuek mozkortu ere egiten ziren. Abisua ematen ibilitakoei afaria ematen zieten.

29. San Isidro eguna

- **Erref**: ERR-018/055
- **Iraupena**: 0:01:21. **Hasi**: 01:17:20. **Bukatu**: 01:18:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak

Laburpena:
San Isidro egunean meza eta bazkaria. Prozesioa. Lur sailak bedeinkatu egiten ditu apaizak.

30. Gabonetako kontuak

- **Erref**: ERR-018/057
- **Iraupena**: 0:01:12. **Hasi**: 01:19:16. **Bukatu**: 01:20:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak

Laburpena:
Erregetan arropa edo janaria zen oparia. Baserriz baserri kantuan ibiltzen ziren; dirua elizarako izaten zen.

31. Zamalbideko eliza berria, auzolanean egina

- **Erref**: ERR-018/060
- **Iraupena**: 0:03:38. **Hasi**: 01:21:29. **Bukatu**: 01:25:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eraikuntza erlijiosoak

Laburpena:
Zamalbideko eliza zein zen lehen. Auzolanean egin zuten berria, auzotarren artean. Dirua nondik lortu zuten. Inaugurazioa nolakoa izan zen.

32. Gerrako kontuak

- **Erref**: ERR-018/066
- **Iraupena**: 0:03:03. **Hasi**: 01:28:55. **Bukatu**: 01:31:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Zazpi urte zituen gerra hasi zenean. Kaletik beraien baserrira jendea joan zen, beldurrez. Bala soinua gogoratzen du. San Marcostik tiratzen zuten batzuek.

33. Medikua zaldian etxeraino

- **Erref**: ERR-018/068
- **Iraupena**: 0:02:09. **Hasi**: 01:32:06. **Bukatu**: 01:34:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Gerraosteko gosetea. Baserrian bazuten taloa, babarruna, patata, esnea... Telefono bakarra zen auzoan, eta norbait gaixotuz gero medikuari deitzen zioten handik. Zaldi gainean ibiltzen zen medikua, oiartzuarra. Lapasa medikuak izan zuen lehen autoa.

34. Sendabelarrak eta erremedioak

- **Erref**: ERR-018/070
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 01:34:58. **Bukatu**: 01:36:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Erremedioak

Laburpena:
Berbena belarrarekin enplastoak egiten ziren. Pasmo belarra. Osinaren ura tentsioarentzat ona zen. Pattarra edaten zuten, hagineko minez egonez gero.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-25

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com